

HIVEN

BECSÜLETTEL

CLEVELAND OHIO 1201
Magyar Csendörök Családi Közössége
Familia Society of Hungarian Veteran Gendarmes
12739 Lorain Avenue - Cleveland, Ohio 44111, USA

PRINTED MATTER

RETURN REQUESTED

Dr. REKTOR Béla
3249 North Freeway
TUCSON, / Arizona
85705

ÉRTESSITO

Mindja: A Magyar Csendörök Családi Közössége
Chartered July 14, 1958. B. 56-940 - Cleveland, Ohio.

1973. június - 45-46. szám

TARTALOM:

1945. április 4	1
Félévi beszámolónk	2
Útleírás az Alföldről Ausztria amerikai zónájába	5
Parancs — az parancs!	8
Közbiztonsági viszonyok az USA-ban	9
Egy kis különbség	10
“Az amerikai maffia és a légitársaságok”	12
Halottaink	13
Egy ál-kapitány	15
Csak röviden	18
Víg és szomorú csendőrhistóriák	20
Rendőrség, Csendőrség, VKF 2	28
Rövid hírek	34
Évfordulók	35
Szerkesztői üzenetek	36

E napon a magyar történelem egyik legszomorúbb dátumára, a XX. század új magyar Mohácsára, Magyarország végromlásának utolsó napjára emlékezem. E napon országunk utolsó talpalatnyi földje is a barbárok kezébe került.

És a hivatalos Magyarország e napon ünnepelt. Lelkében viszont minden igaz magyar, otthon és az emigrációban könnyezett.

Marxnak, a kommunizmus torzonborz atyjának életében talán csak egy normális megállapítása volt, mikor 1853-ban, a krími háború idején, a New York Times hasábjain a szabadságról elmélkedve azt írta, hogy Oroszország 200 ezer bajonettjére támaszkodva, igazi keleti barbársággal, fél év alatt tönkre teheti mindazt, amit a kultúr Nyugat 800 év alatt felépített. Nem hinném, hogy Lenin, a paralizált félzsídó tatár, Stalin a vén postarabló, vagy Brezsnyev, ez a vastagszemöldökű mai párt- főfejes ezen marxi megállapítással valaha is dicsekedett volna.

Talán vannak olvasóink között néhányan, akik személyes tapasztalatok alapján emlékeznek a “dicsőséges felszabadulás” e napjára, amikor a nyugati világ tankjainak ezrével szakadt rá országunkra az ázsiai hordák dzsingisz-káni vad zuhataga, hogy nyomukban ne maradjon más, csak vér, könny és szenvedés, . . . ne maradjon más, csak pusztulás és halál.

Bizonyára van még néhány olvasónk . . . , akik emlékeznek a “felszabadult” égő falvakra és városokra, a templomok és katedrálisok kísértetiesen lobogó lángjára . . . akik talán még ma is hallják a meggyalázott magyar asszonyok és lányok kétségbeesett sikolyát, valamint az ital mámorától megőrült mongolok asszonyt, aranyat kereső farkasüvöltését. Amikor Buda várának kiégett és üszkös tornyára a “dicsőséges felszabadulás örömeinek” e napján felkúszott a sarló-kalapácsos vörös rongy és ó-testamentumi dühhel kezdetét vette a bosszú és a vad megtorlás . . . , a csöcselék örömujjongása közben az ítélet nélküli nyilvános akasztások, s amikor sötéten vetült fel az árva magyar égre minden szabadságküzdelmünk végső mementója . . . a börtönnek, a

Megkaptam a rószaközastől való leírást, de nekem a csö. rő. tapasztalat is kell! Na meg az Interpol nyomozás! Ráért dec. is! Lehet hogy az len az utolsó E.E., tehát hajrá!

bitófának, a koldústarisznyának és a vándorbotnak komor árnyéka.

De ahogy másfélszázados kevély ragyogás után eltűnt onnan a pogány félhold, . . . úgy ez a vörös rongy is porbahull egyszer onnan mindörökre. Mert jöhetnek még dübörgő évszázadok és csak hírmondónak lesz egy-két magyar, de a szőke Tisza és a kék Duna, a kúnási puszták és a Dunántúl zöldes lankája, a felvidéki fenyvesek, a bihari mezők és a kékes párában ködlő marosvölgye . . . ha százszor és ezerszer tapossák is meg a véres ágyékát, megmarad visszavonhatatlanul és mindörökké magyarnak!

FÉLÉVI BESZÁMOLÓNK

Előző számunkban már bejelentettük, hogy a szilveszteri előkészületek még a m. évi közgyűlésünk alkalmával megtörténtek. Ezt követte a mintegy 1000 drb. ízléses meghívó szétküldése, valamint gyakori fohászkodásunk viharmentes időért. Nem lehetett panaszunk, jobbat sem kívánhattunk, s így ezzel az est sikere máris biztosítottnak látszott. Bár a West-oldaliaknál bizonyos nemtetszés nyilvánult meg, amiért nekik 10-15 perccel többet kellett hajtani, mint eddig. De aki eljött, nem bánta meg sem a ráadás időt, sem a motalkót.

Az East oldali új Holiday Inn süppedő szőnyeges, nagy táncparkettes, impozáns, hatalmas terme először magyarokat látott vendégül. Ez évben nincs szükségünk "a cigány is a maga lovát dicséri" közmondásra, nem kell elfogultan szuper jelzőket alkalmazni a rendezvényünk dicséretére, mert megtette azt helyettünk más, egy erre hivatottabb kedves vendégünk.

A Képes Világhíradó c. lapban, melynek egyik szerkesztője Ewandtné — Petres Judith írja szilveszterünkről az alábbiakat: ". . . hatszáz magyar egy fedél alatt, egy kitűnő zenekar társaságában, teljesen utólérhetetlen élmény! A hangulat ragadós volt — azt hiszem egyetlen ember sem érezte magát rosszul . . . a magyarok önfeledten éneklük: "Legyen a Horváth-kertben Budán" . . . A fekete pincér angolul kérdezi, hogy Szürkebarátot, vagy Szamorodnit ké-

rek-e, s közben a csendőr-csárdást játsszák. Hol vagyunk? Itt, vagy ott? . . . Éjfélre mindenki ismeri egymást és a terem rokonszenves emberekkel van tele! . . . Éjfél üt a dob, azután felcsendülnek a himnuszok, először . . . az amerikai . . . majd a magyar, melyet hatszázán énekelnek. Ha valaki közben hétezer kilométerre jár gondolatban és elcsuklik egy pillanatra a hangja, a többi tovább viszi a dallamot, s a hang dübörögve, szinte a mennyezetet megemelve szárnyal felfelé, "megbűnhődte már e nép a múltat s jövődöt". Jerikó falait is hanggal döntötték le! . . . Az új Holiday Inn ho'tel személyzete megdöbbenve áll — nem érti ezt a furcsa fajtát, amely ily szokatlan módon mulat. Egy pillanatra csend van, azután a pezsgősdugók sortüzet adnak le, s mindenki mindenkinek boldog újesztendőt kíván . . . a meghatódottság visszásüllyed a rejtettebb rétegekbe, s a jókedv mint szalmaláng harapózik asztaltól asztalig. 1973 van!"

A cikkíró közben elismeréssel gratulál Molnár Istvánnak, mint fő korifeusnak, akinek minden asztaltársasághoz van pár udvarias szava.

Igen, az elnökünk, a fő-tervező, -szervező, -irányító, -rendező, sokat fáradozott, s ha dirigálta is a rendezőgárdát, de legtöbbet maga tett a szilveszterünk érdekében.

A minden szempontból elért sikeren felbuzdulva, ugyanezt a termet már most lefoglaltuk a következő szilveszterünkre is, megelőzve több aspiránst.

* * *

Csendőrnapi. Hagyományos ünnepi estünket ez évben is a West oldali Calvin teremben tartottuk meg, február 24-én.

Az influenza járvány miatt nem volt rekord közönségünk, de azért a 4 sor asztal mindkét oldalát betöltötték a minket pártoló híveink, kik között több, rég nem látott csendőr-bajtársunkat is üdvözölhattünk.

Az asztali áldást nt. Elek Áron mondta, majd felszolgálták a bőséges, jó vacsorát, amit rövid műsor követett.

Az elnökünk üdvözölte a megjelenteket, külön is az egyes magyar társadalmi csoportok reprezentánsait, majd kegyelettel emlékezett az elmúlt év csendőr halottairól —

felolvasva neveiket — kiknek 1 perc néma felállással adóztunk.

Utána egyik bajtársunk felolvasta Szabó János tthtsnek (Ausztria) ez alkalomra írt "Korhadtt fakeresztek" című megemlékezését.

Ezt követte dr. Szép Gáspár honfitársunk által előadott — az otthoni viszonyokat kegyetlen nyíltsággal ostromozó — vers, melynek szerzőjét — miután az "illetéktelenek" kezébe jutott, hét esztendőre ítelték el.

Elnökünk felolvasott egy segélykérő levelet, mely Tóth Imre, Törökországban élő, magyar ügyekben mindig kimagaslóan helytálló és dolgozó, súlyos beteg honfitársunk érdekében íródott. Majd közölte, hogy részére 50 \$ segélyt utalt ki a Cs.Cs.K. pénztárából, amit a jelenlevők lelkes helyesléssel honoráltak. Ugyanakkor felkérte az ünneplőket, hogy ezt az összeget önkéntes felajánlással gyarapítsák. Ez megértésre is talált és még 86 \$ gyűlt össze a nemes célra, amit azóta honfitársunk hálás, meleg szavakkal nyugtázott is.

A záróima után elnökünk további jó szórakozást kívánt és az "oszolj"-t az asztalok, társaságok közti vizitelés, poharazás követte.

A családi, baráti együttlét után mindenki egy kellemesen eltöltött est érzésével távozott, — a viszontlátásig!

* * *

Londoni csendőr bajtársaink február 17-én ünnepelték a csendőrnapot a Mindszenty ház nagytermében, társasvacsorával egvbekötve.

Az összejövetelen 52 fő jelent meg, ami nagy sikernek könyvelhető el, tekintve az ottani csekély csendőr-létszámot.

Sajnálattal nélkülözték Dálnoki Veres Lajos vezeds-t, aki most, kivételesen — betegsége miatt — nem jelenhetett meg.

Az ünnepi beszédet Kultsár Lajos bajtársunk mondta.

* * *

Hősök Napját mi is a MHBK rendezésében ünnepeltük mind küldöttséggel, mind személyenkint. A Szent Imre

templomban hőseinkért tartott szentmisét és prédikációt a templom kultúrtermében ünnepi megemlékezés követte, ahová a MHBK ifjúsága és a cserkészek zászlókkal és égő gyertyákkal vonultak be. A Himnusz utáni megható megemlékezést szavalt, egy ünnepi novella felolvasása és zene-számok követték.

Az ünnepség méltó volt hőseink emlékéhez.

UTLEIRÁS AZ ALFÖLDRŐL AUSZTRIA AMERIKAI ZÓNÁJÁBA

(Az E.É. 39-40 és 41-42 sz.-ban közöltük bajtársunk keserves kálváriáját, a fogságba jutását, hazaszállítását, az internáló táborból való szökését és röviden azt, hogy amerikai zónába érkezett. Ez azonban nem volt olyan egyszerű kéjutazás, mert számtalan veszéllyel járt, állandó izgalmak között; az alábbiak szerint.)

Budapesten és minden nagyobb vidéki állomáson a jegyváltó pénztárnál ott állt egy rendőr, aki a gyanús-nak vélt egyént a jegye megváltása után további kikérdezés végett egy polgári ruhás nyomozónak adott át. Ezidőben utazási engedély nem kellett Magyarországon. De 1946-ban már mindenkinek magánál kellett lenni a rö-ségi bejelentő-lapjának, melynek hátlapjára rá volt nyomva, hogy "politikailag igazolt". Akinek ez nem volt meg, őrizetbe vették. Én — érthető okok miatt — ezzel nem rendelkezttem, s ezért sehol sem kockáztathattam meg, hogy személyesen váltsak jegyet. Így minden utam előtt egy már "igazolt" rokонт, vagy jóbarátot kellett előbb felkutatnom, aki hajlandó volt részemre jegyet váltani. Időnkint a gördülő vonaton is volt ellenőrzés. Szerencsémre, ebbe nem estem bele.

Rövid alföldi tartózkodásom alatt értesültem, hogy minden hajnalban egy munkásvonat indul Hatvanból Pestre, melyen sosincs ellenőrzés. Ezen utaztam fel baj nélkül a fővárosba. Onnan Győrbe men'em, majd pár nap múlva ugyancsak vonaton Sopron felé. Az utasoktól értesültem, hogy Sopronban az érkező utasokat ösz-

szeterelik és csak szigorú igazoltatás után hagyhatják el a pályaudvart. Kellemetlen hír! De Sopronban szolgáltam 5 évig, s tudtam, hogy szigorú előírás szerint a város határában lévő nagy kanyarban minden vonat lényegesen köteles csökkenteni a sebességet. Ha ma is betartják ezt a szabályt, ott leugrom! Így is történt! Bementem a városba, s ismerve a ró. posztok helyét, azokat gondosan elkerülve csengettem be egy öreg barátomhoz éjfél után, régi lakásába. Szerencsém volt, akkor is ott élt. Megrökönyödve fogadott, s közölte, hogy most folyik Sopron és környéke német lakosságának a kitelepítése, este 8 után tilos az utcán járni! Így tudtam meg az okát, hogy miért nem találkoztam egy lélekkel sem! Tájékozódás, hír és osztrák pénz szerzés! Jótanács és segítőkészségben nem volt hiány. Egy heti meghúzódnás után a bécsi dombokon és a Dudlesz erdőn keresztül (itt gyakorlatoztunk a cső. iskolával) léptem át a határt és elértem Somfalva vasutállomását! Itt kezdődtek a nehézségek! Orosz zónában "utazási engedély" nélkül nem adtak ki vasúti jegyet. Órákig vártunk a vonatra, ami végeredményben nekem jól jött, mert ezalatt összebarátkoztam egy becsületes pestmegyei némettel, aki Bécs újjáépítésén dolgozott és burgonyáért jött le Somfalvára. Engedélye alapján megváltotta a jegyem Bécsbe! Útközben egy kisebb állomáson rendőrök veszik körül a vonatot, mindenkinek ki kell szállni feketézők és utazási engedély ellenőrzése végett. Bekerültem az őrizetesek nagy csoportjába! De hogy ki? Papírom nem volt! De feltaláltam magam! Arra sétált a falu plébánosa 2 férfivel. Bejött a vasúti megállóba, s érdeklődik, hogy mi történik itt? Majd távozni készülnek. Az örünk másfelé bámészkodik. Kihasználom ezt a lélektani pillanatot, kilépek a csoportból és mintha én is a paphoz tartoznék, kísétálok velük az állomásról. A kapuőr rám se hederít! A vonatra már nem szállhatok vissza. Egy ideig a tégláégető gödreiben húzódok meg, majd erdőn, mezőn keresztül, irány Ény! 8-10 km. gyaloglás után beérkeztem a magyar-horvát vegyeslakosságú Pandorf községbe. Este volt. Bekopogok a plébániára. Kilétem

és menekülési indokom feltárása után szívélyesen megvendégel és szállást ad a magyar származású 80 éves plébános. Másnap a kora reggeli vonattal folytattam az utamat Bécsbe . . . miután az álmos pénztáros nem kérte az utazási engedélyt! Bécsben 2 napig kutyaszorítóba kerültem. Ugyanis itt is szigorú rendőri ellenőrzés alatt állt minden vasúti jegypénztár. Tanulmányozom a helyzetet. Sajnos, engedély nélkül senki sem kap jegyet. A 2 nap alatt többször beállok a jegyváltók hosszú sorába, s mindannyiszor ki is lépek! Nem merem megreszkizni! De végre az Úristen itt is — mint annyi máskor — megsegít! A véletlen és az, hogy mindenre izgatottan füleltem, meghozta az eredményt. Egy férfi a soron kívül, a jegyét árulta, mert valami miatt nem utazhat. Én pillanatok alatt kapom a tárcámat, kifizetem, bár egyelőre azt sem tudom, hogy a jegy hová szól. De nem baj, csak ki Bécsből! A jegy az Enns folyó melletti végállomásig volt érvényes! Főnyeremény! Jegy már volt, csak az utazási engedélyem hiányzott, ami egy citromsárga papiros volt. A vonatra engedés egy szűk kijáraton ennek felmutatásával volt csak lehetséges. Egy délutánomba került, amíg egy ilyen színű papirost szereztem, s azt összehajtogatva odamutattam az ellenőrnek, s ezzel a kis ravaszsággal szálltam vonatra. Ellenőrzés nélkül jutottam el az orosz zóna határszéli állomására. De most hogy jutok át az amerikai zónába? Itt csipjenek el, mikor már csak pár méter a szabad földrész? Az utasoktól megtudtam, hogy 3 állomással visszafelé egy németeket kitelepítő vonat várja Nyugatról a mozdonyt. Visszautaztam 3 állomást, megtaláltam a szerelvényt, amelyik Makó-Battonya térségéből összeszedett magyar-németekkel volt tele. Összebarátkoztam az egyik vagon parancsnokával, aki, amikor a gép 3 nap múlva megérkezett, felengedett a vagonjába. Útközben a néhány — jelenlétem miatt — aggodalmaskodót megnyugtatta. Még egy utolsó ellenőrzés! Az Enns hídjánál! Minden vagonba beszólt egy orosz katona és a magyar rendőr, hogy "Van-e idegen a vagonban"? A parancsnok nemleges válasza

után továbbengedtek és átgördültünk az Enns hídján a szabad világba, Ausztria amerikai megszállási zónájába! Fellelegeztem! Sorozatos szerencse? Véletlen? Nem! A magyarok Istene segítő keze!

V. U. L.

PARANCS — AZ PARANCS!

Bogarászó bajtársunk ismét rábukkant egy, a csendőrséget érintő cikkekre.

Az "Eichmann in Hungary" c. angolnyelvű könyvről vonatkozó része magyar fordításban:

"Eichmann parancsára július 4-én (1944) Wisliceny megszállta a kistarcsai internáló-tábort 150 SS katonával és 1000 embert kiválasztott deportálásra. A Zsidó Tanács — telefonon értesülve a történetekről — kapcsolatot létesített a kormányzói kabinet irodával, a semleges követségekkel és informálta azokat. Az eredmény hamar bekövetkezett. Jarost a kormányzóhoz hívták, aki megparancsolta, hogy a deportálást még fegyveres erőszak árán is állítsák le, ha pedig a vonat elindult volna Kistarcsáról, azt tartóztassák fel és a deportáltakat vigyék vissza.

Jaross a parancsot Ferenczynek (cső. alez.) továbbította, akinek rendelkezésére Lullay cső. szds. (Dr. Lulay Leó László tart. cső. szds. L!1944 évi Cső zsebkönyv.) lett kiküldve egy cső. különítménnyel az akció végrehajtására. A vonatot — mely közben elindult — a kormányzói rendelkezés alapján Hatvannál feltartóztatták és az SS csoport ellenkezése dacára Kistarcsára visszakisérték."

Ennyit mond a könyv, amit hitelesnek kell elfogadni, s bár csak egy példa, de mutatja, hogy a csendőr nemcsak deportált parancsra, hanem azt meg is akadályozta, ha arra utasítást kapott.

(Eichmann a magyarországi zsidó ügyek teljhatalmú megbízottja volt, akit néhány éve Délamerikából elraboltak és Izraelben kivégeztek.)

Ha olvasóink közül valaki részt vett ebben az akcióban, kérjük, hogy annak lefolyását közölje velünk. Szerk.

KÖZBIZTONSÁGI VISZONYOK AZ USA-BAN

Mikor ezeket a sorokat írjuk, a Rádió és TV közli, hogy Cleveland E. oldali régi magyar negyedében 2 rendőrt lőtt le egy színes.

1972 decemberében 13 rendőrt öltek meg az USA-ban.

Egy kis "ízelítő" 1971 évről. Havonta 126 gyilkosság, 7120 fegyveres rablás, 16.000 súlyos betörés, 8600 gk. lopás. A sex-ről már statisztikát sem vezetnek, mert annak 90 %-át nem jelentik be!

A nagyobb bűncselekmények — emberölés, rablás, stb. az utolsó évben ijesztően emelkedtek. A megvizsgált 83 város közül egyetlen volt New York, ahol a m. év első 9 hónapjában a súlyos bűnesetek száma — ha csak időlegesen is — valamivel csökkent.

Illetékes helyről nyert információ szerint az újságokban, vagy másutt közölt statisztika sohasem tünteti fel a valóságot, az különböző, legtöbbször politikai okokból lecsökkentett adatokat mutat, s a tragédiák száma mindig több. Ezért részletesebben mi sem foglalkozunk vele.

Az utcai rablások napirenden vannak, s a polgárság jobban fél, mint valaha, — írja az egyik magyar lap. De most már nemcsak szóbeszéd, hanem az újságok is nyíltan hangoztatják, hogy mindennek a legfőbb oka a bírók elnéző, enyhe ítéletei, amelyek a gonosztevőket felbátorítják. Most már jelennek meg cikkek, amelyek a bírót név szerint kipelengézik az érthetetlen döntéseik miatt, mint pl. legutóbb azt, aki egy ötszörösen büntetett egyént (közte egy rendőrlövés is szerepelt), az újabb bűncselekménye után minimális biztosíték ellenében szabadon engedett.

Az USA összes városai között bűncselekményekben Cleveland vezet.

Irónikusan mondhatjuk mi is az egyik újsággal, hogy "Clevelandban olyan rosszak a közbiztonsági viszonyok, hogy éjjel már a betörő sem mer az utcán járni".

EGY "KIS" KÜLÖNBSÉG

Éppen csendőrnapon, február 14-én láttuk először a TV-n a Hanoiból szabadon bocsátott amerikai hadifoglyok első részlegének megérkezését a Fülöp-szigeti Clark amerikai légi-támaszpontra.

Az 500 egynéhány hadifogoly szabadon bocsátására oly nehezen hajlandó É-vietnámi kormánnyal folytatott huzavona már a mindenki által annyira várt békeszerződést is veszélyeztette. De az USA erélyessége végre mégis eredményre vezetett.

* * *

A II. világháború után a mi tizezreink részbeni hazatérése nem egyezkedés, tárgyalások után, hanem a bolsevista vezetők kénye-kedve szerint, kegyként történt! A "magyar" kormány nem követelte azokat nemcsak név, de megközelelhető számszerint sem. Ez nem volt érdeke, hiszen a fogóságba került kommunisták és az ott azzá neveltek már úgyszólván otthon voltak, a leg'öbben jelentős, vezető állásban! Mit törődtek ők a többivel, akik megmaradtak jó magyarnak! Ezekre nem volt szükségük, pusztuljanak!

* * *

Az amerikaiak egyforma, rendes ruhában, — néhány rokkanttól eltekintve — tűrhető kondícióban, boldog mosollyal szálltak ki a repülőgépből és egyenkint üdvözölték őket a fogadó bizottság.

* * *

A mieink? Mikor nagysokára szállingózni kezdtek, betegségekkel tele, kiéhezve, lerongyolódva, egy kis batyúval — ha volt — érkeztek meg előbb az oláhok által megszállt Máramarosszigetre, majd az ottani szögesdróttal körülvett fogolytáborból több-kevesebb idő múlva Csapra, a magyar határra.

Itt is volt "fogadó-bizottság", ha nem is tábornokok! De nem volt üdvözlés és kézszorítás! A bizottságot itt ÁVO-s "gitárosok" alkották, de a gitáron nem acél húrok, hanem abban acél golyók voltak!

Néhány nap múlva láthattuk ugyanezen volt hadifoglyok amerikai földre érkezését és fogadását, az Államok különböző repülőterein. Mindegyik már csinos egyenruhában, az örömtől sugárzó arccal, egyenkint, névszerint szólítva szálltak ki itt is a gépekből, s a minden reptéren jelenlévő fogadóbizottság üdvözlése után tisztelegtek a díszbeöltözött katonák által tartott nemzeti-zászló előtt, majd egyesek a mikrofonhoz lépve éltették — köszönetük kifejezése mellett — Amerikát és az elnököt. Utána, majdnem kivétel nélkül már ott magukhoz ölelhettk a rájuk várakozó hozzátartozóikat. Megható jeleneteket láthattunk!

* * *

Ezzel szemben Csapon senkit sem vártak hozzátartozók! Hiszen 1-1 Máramarosszigetről kicsempészett levelezőlapon kívül senki sem tudta értesíteni hozzátartozóit a megérkezésükről, a szabadulásukról, ez szigorúan tilos volt.

Még szerencsések voltak azon kevesek, akik 1947 végén, 48-49-ben szabadultak, mert azok nagyrészt — kivéve a csendőröket — Csapon szélnek eresztették egy fillér nélkül, egy, a lakóhelyükig érvényes vasúti szabadjeggyel. A későbbiek, az 1950-52-ben érkezettek sorsa ennél sokkal szomorúbb volt, itt is különösen a csendőröké! Az ÁVÓ-sok durváskodásai közepette terelik át őket Csapon az orosz vagonokból a magyar kocsikba. Irány Budapest, ahol — remélték —, hogy bizonyos formaságok után megkapják a végleges elbocsátó levelet! De ez csak álom volt!

Budapesten a pályaudvarról, mint a bűnözőket, a szadista ÁVÓ-sok sorfala között kísérik őket a Mosoni utcába, ahol összezsúfolva, elzárva, de reménykedve várták a szabadulást. E helyett hetek múlva politikai büntető-munkatáborokba szállították őket, ahol még 2-3 évig rabkoszton kellett — minden indokolás nélkül — a legsúlyosabb föld és építőmunkát végezni, testileg-lelkileg teljesen elcsigázva.

* * *

Az amerikaiak? Visszatérhettek békebeosztásukba, de ha az megszűnt, ezeket is történt gondoskodás róluk, mert a gyárak, üzemek, irodák utasítást kaptak — minden más jelentkezőt megelőzve — őket alkalmazni. Visszamenőleg

megkapták a fizetésük elmaradt részét, megtoldva azt minden foglalkozásban töltött nap után 5 \$-ral, sőt egy külön, jelentős összeget is.

* * *

Ezzel szemben a mieink a szadista büntetőtábor után, mint megbélyegzettek, még évekig rendőri felügyelet alatt tengték életüket.

* * *

Nem irigykedünk, csak összehasonlítunk! Akiket a saját népe, fajtája emberként fogad vissza a hosszú szenvedés után, megbecsülve és jutalmazva a haza iránti szolgálatát, azok joggal és szívvel mondhatták megérkezésükkor, hogy "Isten áldd meg Amerikát és az erélyes elnököt"!

A mieinknek erre — sajnos — nemcsak lehetőségük, de semmi okuk sem volt!

Egy kis különbség!

"AZ AMERIKAI MAFFIA ÉS A LÉGITÁRSASÁGOK"

cím alatt közöl az egyik otthoni napilap egy sokmillió családokról szóló cikket, amit minden nagyobb repülőútra készülő honfitársunknak érdemes tudomásul venni.

E szerint "A maffia feljutott az egekbe"! Erre a következtetésre jutott a nemzetközi légitársaságok közös szervezete az IATA annak a vesztegetéssel, hamisítással, csalással kapcsolatos vizsgálatnak során, mely bűncselekmények az egyes légitársaságoknak többmillió \$-os kárt okoztak. Kiderült, hogy az IATA tagszövetségeit hamisított, vagy lopott jegyekkel, illegálisan adott engedményekkel károsították mag. A vizsgálatot végzők állítják, hogy ez az amerikai maffia, a Cosa Nostra munkája.

Egy — eddig ismeretlen — pénzcsoport Európa több városában utazási irodát nyitott, ahol 38%-os kedvezményrel árusították a jegyeket. Ebből származott a légitársaságok hatalmas vesztesége. De megvesztegettek több reptéri alkalmazottat is, s így sikerült több ezer utast 50-60%-os árkedvezményrel utaztatni.

Például hozza fel, hogy ez év márciusában az USA

800 turistája egy interkontinentális repülésre, oda-vissza 400 \$ helyett csak a katonai díjszabást, 100 \$-t fizetett. A New York-Róma vonalon kb. 1000 utas 168 \$-t fizetett a 400-450 \$-os jegy helyett. Vagy: százsámra megtörtént, hogy a "jól tájékoztatott" utas — mint írja — a megvesztegetett alkalmazott "markába nyomta" a reptéren a 150 \$-t és így jegy nélkül került az utasok listájára.

Az IATA alkalmazottai legutóbb 2 napon át szigorúan ellenőrizték a Kennedy reptér utasainak a jegyeit. Eredmény: megvizsgálták 8927-et, abból 1075-t illegális árkedvezményrel szereztek be. Volt légitársaság, melynek jegyei 51.1%-ban bizonyultak hamisaknak.

Közöl egy táblázatot 17, veszteséget szenvedett légitársaság adatairól. Ebből mi kettőt mutatunk be, amelyik itt legismertebb.

Légitársaság	Ellenőrzött járatok	Ellenőrzött jegyek	Hamis
Alitalia	2	408	42
KLM	4	579	43

Honfitársak, vigyázat! Nehogy spórolás tervével a maffia áldozatai legyünk! Mert ugye, azt mondanunk sem kell, hogy ha a hamis jegy az ellenőrzők kezébe kerül, akkor nem utazhatunk, s az egyéb kellemetlen következmények mellett, az olcsó jegy árát sem kapjuk vissza. Szerezük tehát azt be legális helyen és ne zúgárusnál és ha ilyen környékezne meg ajánlatával, késedelem nélkül jelentsük fel.

HALOTTAINK

— NAGYHETÉNYI Jenő szds. bajtársunk 1972 december 14-én gépkocsi baleset következtében, 10 napos eszméletlenség után meghalt. (Metuchen, N.J.).

A MHBK Woodbridge-i csoportja ér'esítése szerint a bajtársak teljes létszámában búcsúztatták és kísérik utolsó útjára.

A baleset alkalmával a felesége is, aki a kocsit vezette, súlyosan megsebesült. Legutóbbi beosztása: a komáromi osztály lévai szárnyának parancsnoka volt. Szeretettel, jó bajtársat veszítettünk vele.

— VÁRHALMOS György tthts. bajtársunk — pár soros értesítés szerint — a braziliai Sao Paulóban meghalt.

Legutóbb a komáromi szárny-Guta-i őrsének volt a parancsnoka.

— Ugyancsak ilyen rövid hír adta tudunkra, hogy KARÁCSONY József alez. bajtársunk meghalt N.Y. államban.

1918 végén lépett át a csapattól a csendőrséghez, ahol legutóbb a kolozsvári osztály parancsnoka volt.

Igen jó bajtárs és barát, alárendeltjeinek gondos parancsnoka volt.

— CSÁSZÁR István alez. bajtársunk ez év februárjában rövid betegeskedés — influenzából fejlődött tüdőgyulladás — után meghalt.

Azon már kevesek egyike volt, aki még a nagy-békében (1910) lépett a csendőr testületbe. Igen jó és szorgalmáról közismert tiszt volt, amit dokumentál az is, hogy közel 10 évig volt a gödöllői szárny parancsnoka.

Legutóbb a kassai kerület beosztott törzstisztje volt. Élt 82 évet.

— Hosszú, kínos szenvedés után meghalt Clevelandban ez év április 4-én NÁNÁSI János főtörm. bajtársunk, Cs.Cs. Közösségünk alapító tagja.

Évek óta betegeskedett. Mikor bajtársai únszolására végre elhatározta, hogy otthon élő és őt állandóan hívogató családjához haza-költözik, már késő volt.

Évekig volt a mezőberényi őrs parancsnoka, ahonnan kiváló minősítése alapján a központi nyom. osztályhoz helyezték át, ez volt utolsó beosztása.

Április 7-én, bajtársai nagy részvéte mellett temették el.

— Budapestről kapott rövid hír szerint meghalt v. SOLTÉSZ József ezds. bajtársunk, 80 éves korában.

A 20-as évek elején lépett a csapattól a testületünkbe,

ahol különböző beosztásokban szolgált, legutóbb mint a kolozsvári kerület parancsnok helyettese.

— Előző számunkban rövid hír alapján közöltük v. ZIRCZY József ny. ezredes bajtársunk elhunytát. Ezt, volt alárendeltje N.M. főtörm. levele az alábbiakkal egészíti ki.

Bajtársunk 1938-tól 1942-ig a székesfehérvári kerület szigorú, de igazságos parancsnoka volt. Nyugalomba vonulása után Miskolcon Vitézi Székkapitány. Az emigrációban nehéz testimunkás, de változott életkörülményeit türelemmel viselte.

Kívánsága szerint egyenruhában temették el Grácban, mely szertartáson a helybeli és környékbeli bajtársakon kívül részt vett egy osztrák ezds., egy örgy. és egy kürtös, aki a szertartás végén a takarodót fújta.

Búcsúztatta v. Lengyel altbgy. és v. Somogyi szds.

Gyászolják felesége, leánya, unokája, az osztrák vk. ezds. veje és mi is.

— Május 20-án egy autóbaleset alkalmával — feleségével együtt — Buffalóban meghalt testületünk igaz barátja és tisztelője vattai BATTHA Pál, a volt mezőhegyesi állami birtok igazgatója, majd földm. államtitkár, a fentebb elparentált Császár I. alez. sógora.

Halottaink, nyugodjatok békében!

EGY ÁL-KAPITÁNY

Régi história, de megemlékezésre méltó, mert csendőr-vonatkozású.

Különösen a zavaros idők a szélhámosok Eldorádója, bár nap mint nap olvashatunk ezekről konszolidált viszonyok között is. Halásznak a zavarosban, kihasználják a hiszékenyeket. Van, aki lecsúszott mágnásnak adja ki magát és így férközik a jómodú családok bizalmába — esetleg házasság révén is —, a másik mint feltaláló keres pénzes társat magának, vagy hamis papirokkal jól jövedelmező állást és más száz és száz fajtájáról adnak hírt a tudósítók. Ezek egy részét rövidesen, némelyiket csak évek múlva leplezik le.

A mi csendőr esetünk egy egészen egyedülálló, merész,

de jól át nem gondolt és előkészített esetről szól, a még élő tanúk előadásában.

Az első — 135 napos — kommun bukása után 1919 augusztus végén, a megszállott területekről visszavonult csendőrökből egy 2 századnyi karhatalmi zlj. alakult Budapesten, amelyik a Déli-vasút feletti Márvány utcai iskolában nyert elhelyezést. Feladata volt a szükség szerinti helyekre kisebb-nagyobb egységeket kirendelni rendfenntartás céljából.

A kerpk. Éger szds-t bízta meg a zlj. parsággal, aki pár nap alatt "összerázta" a különböző korú és rangúakból alakult egységet.

Történt aztán, hogy egyik napon É. szds-t a kerülethez rendelték. Ott a kerpk. — Jencs Árpád alez. — közli vele, hogy szolgálattételre jelentkezett nála egy fiatal szds., aki a boszniai csendőrségnél szolgált. Tekintettel, hogy a hazai viszonyokkal nincs tisztában, más — irodai — beosztást nem tud neki adni, de mint zlj. pk. helyettes megfelelhet, derék fiatal tisztnek látszik. Utasította É. szds-t, hogy helyettesét vesse be a hazai csendőrségi szolgálatba. Ezután behívatta a katonás kiállítású szds-t, akinek a mellét a Vaskoronarend, Katonai Érdemkereszt, nagyezüst vitézségi érem, stb. hadi kitüntetések borították el.

Mikor a két szds. bemutatkozott egymásnak, mindketten meghökkentek. A neveik igen ismerősek egymásnak! "Nem voltál te losonci diák?" — kérdezte É. szds. "De igen, egyszerre hárman is testvérek. De ha az emlékezetem nem csal, ami ritkaság, ti is 3 testvér ott boldogítottátok a gimnáziumot, de nem jártunk egy osztályba."

"No ez remek, — mondta a kerpk. — régi iskolatársak, így könnyebb lesz megkötni a barátságot." Ezzel a kihallgatás véget ért, elindultak a Márvány utcába. É. szds. már útközben s utána naponta érdeklődött P-től a bosnyák csendőr-életéről, viszonyokról, szabályzatokról, különösbbe a fegyverhasználati paragrafusról, ami a csendőr Miatyánkja. P. szds. legtöbbször kitért a válasz elől, ami felébresztette É. gyanúját, hogy itt valami nincs rendben! Közben a fiatal tiszt és a legénység elbűvölt tisztelettel nézett a csendőr-

ségnél szokatlan bőséggel kitüntetett, nagy bajúsz és hatalmas sarkantyút viselő parancsnok-helyettesre.

É. szds., mint volt harctéri ember és mint 10 éves csendőr tehát élt a gyanúval, mert szerette a tiszta helyzetet. Ezért több ízben is kutatott a H. M-ben a régi Rendeleti Közlönyök, stb-ben P. szds. neve, előléptetései, kitüntetései után, amelyek mindegyike kellett, hogy megjelenjen a R. K-ben. De azoknak sehol, semmi nyomát nem találta. Már szinte sajnálta P-t, aki fegyelmezettnek és feladatait pontosan teljesítőnek mutatkozott. Pár nap múlva találkozott egy régi barátjával — W. R-al, — aki a bpesti rő-ségnél szolgált. Beszélgetés közben ráterelődött a szó P. szds-ra is. A véletlen játéka, hogy az illető ismerte P-t, akivel egy ezredben szolgált, s akiről biztos tudomása volt, hogy valami súlyos fegyelmi ügy miatt hadapród őrmesterből örvezetővé fokozták le. A teljes biztonság kedvéért megegyeztek, hogy W másnap bemegy a zlj irodába azon ürüggyel, hogy a rő-ségtől hozott átíratot, s ott É. alkalmat ad neki, hogy P-t megláthassa anélkül, hogy megszólítaná. Így is történt. É szds. kikísérte W-t, aki határozottan kijelentette, hogy a bajúsz ellenére is felismerte P-ben a volt önkéntes társát.

É. szds. másnap, így felszerelten a H. M-ben végzett kutatásai eredménytelenségével és a W-től kapott pozitívummal, kihallgatásra jelentkezett a kerpk-nál, ahol előtárta a helyzetet. Jencs alez megdöbbenve hallgatta, de kijelentette, hogy vigyázzon É., mert ha melléfog, maga kaphat hadbíróit.

Aki azonban már ennyire biztos a dolgában, szeret pontot tenni arra. Így É. visszament a kerülettől a laktanyába, ahol tisztgyűlést hívott egybe, ahol a jobbszárnyon — még mint százados — P. állott. Ott a tisztok meghökkenésére és meglepetésére a szemébe mondta P-nek a megállapításai eredményét azzal, hogy vallja be a tisztikar előtt, hogy sohasem volt százados. P. meghökkenve csak annyit tudott hebegni, hogy "igen, megtévedtem, bocsánat" .. Erre É. szds. hozzá lépett és egy rántással leszakította a hosszú sor kitüntetését, majd elővette a zsebkését és levágta P. csillagait. "Sz. és K. főhadnagy urak kísérik be a Böszörményi úti laktanya fogdájába. Rövidesen én is ott leszek". Így történt. A

megszégyenítő lefokozást jelentette a kerpknak, aki a hadbíróját és egy tisztet küldött le a fogdába P. kihallgatása végett. Ennek megtörténte után jelentették Jencs alez-nak, hogy P. mindent beismert és bocsánatot kér, amiért megbottlott és kellemetlenséget szerzett.

Hosszas tépelődés után a kerpknak úgy döntött, hogy a saját maga hiszékenysége miatt keletkezett kellemetlen helyzetet úgy oldja meg, hogy P-t — miután kárt nem okozott és csak a híúság és szereplési vágy csinált belőle szélhámost, — szabadon engedi.

P. a kapuórség előtt lehajtott lövel, megtépetten és most már pengő sarkantyú nélkül, megszégyenülten hagyta el néhány napos "dicsősége" színhelyét.

CSAK RÖVIDEN

Néhai Száhlender Béla altbgy., a 20-as évek elején a csendőrség felügyelője nagy sportbarát volt, annak minden ágát kedvelte és ugyanúgy a jó sportoló csendőröket is. Elve volt, hogy cső. iskolákhoz lehetőleg ilyenek kerüljenek kiképzőknek. Ő kezdeményezte az országos csendőrségi atlétikai, vívó, céllövő, úszó, stb. versenyeket és ő vezette be a tiszti lovaglótanfolyamokat is. Ennek keretében kötelezővé tette az arra vezényelteknek az u. n. Hubertus vadászlovaglason való résztvételét is.

E célra szükség volt egy alkalmas terepre, ahol a tisztek gyakorolhatják magukat, amit személyesen akart kiválasztani. Ezért u'asította a tanfolyam parancsnokát P. K. huszárezredest, hogy a tisztjei közül jelöljön ki egyet, aki másnap reggel 7 órakor a felügyelőség fogatával nála, Olaszfadori lakásán jelentkezék. Meghagyta, hogy öltözet, mint lovaglásnál.

P. ezds. választása v. B.J. szds-ra esett és a találkozás, jelentkezés hajszálpontosan megtörtént. S itt jön rövid cikkem címének a magyarázata.

Száhlender altbgy. igen szűkszavú ember volt, amit másoknál is méltányolt, sőt mondhatni, hogy megkövetelt. Rövid, tömör kérdéseire az ugyanolyan válaszokat várta és szerette. No, ebben egyezett B. szds-sal, aki szintén nem

volt túl beszédes, de ismerte is felügyelőnk erről az oldaláról. A fogaton már az Erzsébet híd budai feljáromához értek, amikor felügyelőnk végre megszólalt és azt kérdezte B. szds-tól, hogy "Százados úr, a lovaglason kívül is szokott sportolni?" "Igen" — volt a legrövidebb válasz. — "Milyen más sportot űz még?" — "Céllövészet", — felelte B. — Utána hosszú "tömör" hallgatás. Közben már az Üllői út végén jártak, amikor Széhlender altbgy. folytatta az érdeklődést: "Versenyeken is vett részt?" — "Igen!" volt a válasz. Már a nagyrákosi gyakorlótér közelében kocogtak, amikor újabb kérdésre kellett válaszolni B-nak. — "Mikor versenyezett utoljára?" — "Hadnagy koromban". — "No az elég régen volt" — állapította meg a felügyelőnk. — A hosszú társalgás ezzel be is fejeződött. Rákoson kiszálltak, kijelölték a terepet, majd a futólagos vázlat elkészülte után kocsira ültek. A visszafelé megtett hosszú úton csak egyetlen kérdése volt még az altbgy. úrnak, amire a hídon való áthaladáskor bizonyára a Duna szürkés-piszkos vize kész-tette. — "Úszni is szokott a százados úr"? — "Igen". "Milyen távokat?" — "Csak rövideket". — "No, az is valami!" A további utat szótlanul tették meg a Böszörményi úti lak-tanyáig. Ott P. ezds. jelentkezett nála, akinek kijelentette, hogy a kiválasztottjával igen meg volt elégedve, aki nem locsog összevissza és ő ezt a katona-típust szereti.

V. B. Gy.

* * *

Fentieket megtoldhatjuk egy másik esettel. Szűkszavú felügyelőnk a győri osztályt szemlélte. Ebédelni egy városi vendéglőbe mentek. A felügyelőnk balján az osztályparancsnok, mögöttük a személyi segédtsízt és a szárnyparancsnok haladt, lehetőleg lépést tartva. Az elől haladók közt csak rövid kérdések és "igen", "nem" válaszok voltak. Ebbe a fiataloknak nemigen volt beleszólási lehetősége. De elértek abba az utcába, amelyikben Győr egyik nevezetes épülete van. Itt a sznypk., — a "hosszú" P.S. alkalmasnak látta az időt és helyet, hogy ő is megmukkanjon, s amikor a híres ház mellé értek, előbbre lépett és felmutva a házon lévő emléktáblára, azt "merte" mondani, hogy

“Ebben a házban volt megszállva 1809-ben Napóleon császár”. Száhlender altbgy. felnézett rá, — már mint a hosszú P. szds-ra- és csak annyit mondott: “Elég szomorú!”

Ezzel az eszmecsere végetért, Napóleon és a magyar nemesi felkelés le lett tárgyalva.

Száhlender altbgy. egyébként — mondjuk ridegsége dacára — azon felügyelőnk egyike volt, aki alárendeltjeiben semmi rossz emléket nem hagyott maga után. (Szerk.)

VIG ÉS SZOMORU CSENDŐRHISTÓRIÁK

(Pintér Aladár, Buenos Aires)

Próbaszolgálatom eleje és majdnem vége.

Az előírás szerint 3 hónapot kellett tölteni örsökön külszolgálatban, de nem mint nyomozó közeg, hanem mint megfigyelő.

Első örsöm a Duna melletti Hédervár-i örs volt. Egyik alkalommal az öpk. azzal jött hozzám, hogy ő éjjel egy pénzügyőrrel kimegy a dunapartra “lesállításba”, csempészek ellen. Ha kedvem tartja menjek vele, mert érdekes lesz. Így éjjél után hárman ki is mentünk. A Duna ott vadregényes tájon megy keresztül. Szép, holdvilágos éjjel volt és már láttuk is a Dunát csillogni, mikor az örsparancsnok azt súgta nekem: “Ott vannak!” A pénzügyőr egy kazal mögött hátramaradt megfigyelőnek, én pedig az öpk-t követve, siettünk a part felé, ahol két alakot láttunk a földön feküdni. Közeledtünkre a két alak felugrott és a Duna vizén visszhangozva Manlicher puska závarzatának csattogását hallottam és rögtön utána egy lövést felénk! Nem vesztettem el a nyugalmamat és arra gondoltam, hogy katonai puskából, valószínűleg cseh katonák löhettek ránk, akik valami okból átkeltek a túlsó oldalról, így odakiáltottam, hogy “tüzet szüntess, magyar csendőrök vagyunk!” Több lövés nem is esett. Leértünk a partra a két alak mellé, amikor a legnagyobb meglepetésünkre nem cseheket találtunk ott, hanem a szomszédos örs egyik járórét, melynek egyik tagja az öpk. volt. Jelen'tette, hogy pihenőt tartottak, s bizony elaludtak. A mi lépéseink zajára felriadva, azt hitték, hogy őket akarja a két közeledő megtámadni, azért lőtt felénk. A két öpk. úgy

egyezett meg ott előttem, hogy nem történt semmi! Én azonban, akinek kötelességem volt naplót vezetni és azt időnkint felterjeszteni, azt mondtam a két öpk-nak, hogy bizony, ez fegyverhasználat volt, amit ki kell vizsgálni. Ágakból kitűztem a volt helyzetet és bevonultunk. Másnap az öpk. bejelentette a szerencsésen végződött esetet és Cz. fhdgy. jött ki Győrből a helyszínre azt kivizsgálni. Akkor láttuk fényes nappal, hogy nagy szerencsém volt, amennyiben a manlicher-golyó nem a hasamba, hanem tőlem egy negyed méterrel jobbra vágódott be a földbe, ahol gurulatot kapott. Az ügy további sorsát nem tudom, mert rövidesen egy másik örsre kellett bevonulnom.

* * *

Az “ártatlan” ara.

Egy kisírt szemű nő jött be Szombathelyen az irodámba és elpanaszolta, hogy Jancsi örmester, aki a vőlegénye, visszaadta a gyűrűt. Oka, hogy valaki beárulta őt, mert meglátta egyik este az erdőben egy idegen férfivel, akinek a kerékpár-kormányán ült. Kérdeztem, hogy igaz volt-e, mert másképp nem tudok segíteni neki. Azt mondotta, hogy a kerékpározás igaz volt, de . . . nem történt semmi!

Értésére adtam, hogy egy csendőr csakis szeplőtlen hírnevű nőt vehet el feleségül, s mert ő ilymódon nem ügyelt a hírnevére, a vőlegénye jogosan járt el. Nagy sírást csapott, hogy most ő e miatt legyen öngyilkos? Megnyugtattam, hogy majd akad más vőlegény, de ne menjen idegennel az erdőbe, egy kerékpáron! De nem tágított, mert ő szereti Jancsit, s ő is őt és újra kért, hogy legyek segítségére. Egy merész elhatározással azt tanácsoltam neki, hogy egy mód van az ártatlanságának bizonyítására, ha erről orvosi bizonyítványt hoz. Azonnal beleegyezett. Két napra rá újból jött és felmutatta az orvosi bizonyítványt, amely szakszerűen igazolta, hogy érintetlen! Engem azonban a gyanú nem hagyott nyugodni. Érintkezésbe léptem a vizsgáló orvossal. Beszélgetésünk során — a “páciense” kinézése és kora alapján — kiderült, hogy a kesergő ara a kis húgát küldte orvosi vizsgálatra, aki valóban, még ártatlan volt! A házasságból így természetesen nem lett semmi!

Civilben, csendőr.

Az első háborúban történt Galiciában, amikor egy sikeres ütközet után az ezredünk egy nagy faluba került beszállásolásra. Már lefeküdni készültem, amikor az ablakomon kopogtak. Kinézek, s látom, hogy két tábori csendőr áll ott. Kérem, hogy mit kívánnak? Az idősebb jelenti, hogy panaszuk van. Erre beengedtem őket, mert kint komisz hideg volt. Panaszuk szerint a század szolgálatvezető őrmestere durva hangon kiutasította őket a szállásukból, s hogy velük így nem lehet beszélni, mert "alázatosan jelentem, mi civilben csendőrök vagyunk!" (Értették alatta, hogy békeidőben.) Az eset úgy állt, hogy egy rajnak kiutalt szálláson valóban illetéktelenül akartak elhelyezkedni. Mivel igen kemény idő volt kint, nem akartam őket szálláskeresésre elutasítani és salamoni ítélettel megengedtem, hogy nálam aludjanak az éjjel.

* * *

Palkó járásőrmester, a "vallató bor" feltalálója

Ő volt a nagybecskereki járásparancsnok. Derék, komoly, értékes csendőr. Leánya a legszebbek közé tartozott.

Akkor még — a nagy békében — alantos tiszt voltam a nagybecskereki k.u.k.gy. ezred egyik századánál. Egy időben mind gyakrabban előfordultak a századnál az u.n. bajtársi lopások. Ruhadarabokat, dohányt, sőt pénzt is loptak, amiket azután a szolgálatvezető vagy kiderített, vagy nem. Rendőrséget, vagy csendőrséget szégyen lett volna igénybe venni, mert "mindenki mossa a szennyesét otthon és ne vigye ki az utcára!"

A gyanú egy oláh gyalogosra terelődött, de nem ismerte be. De feltűnő volt, hogy a kintinban túlköltekezett, amit csupán szerény zsoldjából nem tehetett meg. Nagyon óvatos volt és nem lehetett tetten érni, de a lopások folytak, mindig ugyanabban a szobában.

Gondoltam egyet és azt tanácsoltam a századparancsnoknak, hogy szégyen ide, szégyen oda, kérjük meg Palkó cső. járásőrmestert, hogy nyomozza ki az esetet, hisz ez szakmájához tartozik. Parancsnokom beleegyezett, sőt Klei-

ner Gyula cső. szds. ottani szárnyparancsnok is, aki ezt a kérelmet kitüntetés számba vette. Palkó úgy intézkedett, hogy szombaton este tegyük fogdába az oláht és a vasárnap ebédjéhez adjanak neki egy liter erős bort. Ha kérdezné, hogy ezt miért kapja, mondják neki, hogy katonai ünnepély van, ez a fogadásokat is megilleti. Ő azután ebéd után majd bemegy a gyanúsítottat kikérdezni. Így is történt. Amikor vasárnap úgy 2 órakor Palkó bement a fogdába, Vakareszku riadtan ugrott fel a pricsről, de Palkó barátságosan leültette. Előbb közömbös dolgokról beszélgetett vele, még cigarettával is megkínálta, majd óvatosan, lassan rátért a lopásokra. Tudtul adta, hogy a beismerés csak javít a sorsán. Vakareszku a jó szóra — ültében is billegve, mert tök részeg volt, szépen elmondott mindent, sőt azt is, hogy a sorozatosan ellopott dolgokat hova rejtette el. Másnap a századkihallgatáson, figyelembe véve a beismerését, megkapta a fenyítését, ami nem volt szigorú. Később nem is lopott többé.

Palkó az eset után — bár nem részletezte, hogy miről beszélgettek — elmondta, hogy ez a módszer az ő patentje, mert ugye, . . . "borban az igazság".

* * *

Főispáni vélemények.

A kormányzó úr születésnapján egy díszebéd volt Marosvásárhelyen. Az ottani főispán rendezte és meghívta a cső. kerület többi 4 főispánját és alispánját is. Az ülésrend úgy volt, hogy tőlem jobbra a besztercei főispán ült, balra pedig a csikszeredai. Beszélgetés közben azt mondja a besztercei főispán, hogy pompásak a magyar csendőrök, mily dali legények, csak az a baj, hogy túl kemények a román lakossággal szemben, akik nem voltak a rendhez hozzászoktatva, s elnézőbbnek kellene lenni.

A csikszeredai főispán is dicséri a magyar csendőröket, de kifogásolta, hogy túl enyhék a románokkal szemben, akik elnyomták a magyarokat! Nem kell bosszúállónak lenni — mondta —, de keményebben kell fellépni velük szemben! Két ellentétes vélemény, ami csak a cső-k dicséretében egyezik.

A királygyilkosság.

Szárnyparancsnok voltam Szombathelyen, amikor 1934 december végé felé behívat Szopkó ezds. kerpk. és közli, hogy cső. felügyelői távirat szerint másnap jelentkez-nem kell díszben Budapesten a Böszörményi ut-i cső. lak-tanya I. emelet, 9. sz. szobájában. Éjjeli szállás ott van biztosítva. Megkérdeztem, hogy miért van ez a felrendelés díszben? Ő sem tudta. Azonnal útbaindultam és éjjel becsöngettem a laktanya kapuján. Jelentette a kapuőr, hogy az éjjeli szállás az altiszti kaszinóban van előkészítve.

Felmentem az emeleten lévő terembe, ahol meglepe-tésemre 4 ágy volt előkészítve, s az egyikén ülve talál'am F. őrnagyot. Üdvözöltük egymást, de a berendelésünk okát nem tudtuk kisütni. Már szenderegünk, amikor D. szds. is megjött és reggelre a 4. ágy is el volt foglalva. Találgatások közt reggeliztünk, majd díszben bekopogtunk a jelzett szo-bába, ahol a legnagyobb meglepetésünkre v. Szinay altbgy. cső. felügyelőnk és a hadbíró-ügyésze várt bennünket. Je-lentkezésünk után az altbgy. úr kihirdette, hogy a genfi népszövetség tanácsa minket II. Sándor szerb király és Barthu francia hadügyminiszter meggyilkolásával, illetve abban való segédkezéssel vádol. Nem csodálható, hogy meglepődve néztünk egymásra. A felügyelő úr úgy intéz-kedett, hogy egyenkint fog minket kihallgatni. Rangsorban — mint őrgv. — én voltam a második. A hadbíró felolvasta az engem illető vádat. E szerint én eltértem működési terü-letemen azt, hogy horvát emigránsok ott lőteret létesítsenek és céllövő gyakorlatokat tartsanak, sőt bombavetést is isko-lázzanak. Ilyen horvát tábor több is volt a Délvidéken. Arra a kérdésre, hogy megértettem-e a vádat és bűnösnek érzem-e magam, kijelentettem, hogy a vádat megértettem, de bűnös-nek nem érzem magam. Ugyanakkor eszembe jutott, hogy Sándor szerb király volt az, aki tőlünk az egész Délvidéket elrabolta és Barthu francia miniszter volt, aki a trianoni "békekötésnél" a legjobban uszított Magyarország ellen, így a vád hazafias szempontból rámnézve csak kitüntető, de erről nem szóltam. De kijelentettem, hogy tudomásom van arról, hogy a királyt és a minisztert a marseillei kikötőben

lelőtték és azzal a horvátokat vádolják. Területemen való-ban volt egy horvát tábor, melynek lakói, mint régi nagy-magyarországi polgártársaink, teljes szabadságban éltek, de a merénylet előkészítéséről, lögyakorlatokról stb. nem tudok. Amikor mind a négyünk kihallgatása befejeződött, a cső. felügyelő úr újra egybehívott és megnyugtató, hogy nincs mitől félni, de mégis eleget kell tennie a Népszövetség ké-résének és azt a magyar kormány is várja. Közöl'e, hogy a döntést szóbelileg fogja majd kihirdetni, s ezzel hazabo-csátott.

Jó egy hét múlva, épp karácsony szentestje előtti nap volt, amikor Szopkó ezds. újra hivatott és közölte, hogy másnap, azaz december 24-én újból jelentkez-nünk kell, mint a múltkor. A kép ugyanaz, a 4 megvetett ágy, majd másnap a Cső. felügyelő és ügyésze. Jelentkeztünk, mely után v. Szinay altbgy. kijelentet'e, hogy közülünk kettőnket meg fog fenyeíteni, kettőnket pedig büntetésből áthelyez! Az erre vonatkozó rendeletet később ki fogja adni és hogy ezzel a megoldással a magyar külügyminiszter értesítése sze-rint a genfi Népszövetség egyetértett.

Hazamentünk és türelmesen vártam a büntetést. El-telt a tél és semmi sem történt velem. A felügyelő úr már-ciusban lejött Szombathelyre szemlére, megnézte a szárnya-mat is és nemsokára rá, a legnagyobb meglepetésemre Bu-dapestre helyezett osztályparancsnoknak! Többen kérdez-ték, hogy ki pártfogolt engem, amikor tudvalevőleg a Fővárosba nehezen lehetett feljutni egy vidéki szárnyk-nak. Engem senki sem protegált, mégis hálával tartozom a genfi Népszövetségnek ezért. Budapesten a kerpk. helyet-tességig felvittem, s onnan Erdélybe kerültem.

Megjegyzem még, hogy kíváncsiságból kimentem arra az örsömrre, ahol a horvát tábor volt és megkérdeztem az örsparnokot, hogy volt-e ott lőtér és voltak-e lögyakorlatok, bombadobások? Az öpk. jelentette, hogy lőtér volt, mert a horvátok szabad polgárok voltak és a lőtéren minden sport-egyesületnek meg volt engedve levante-puskákkal a gya-korlat. Dobógyakorlatok is voltak, de csak labdákkal, ami szintén nem tilos és a sporthoz tartozik.

* * *

Csendőrhatal.

Hivatásteljesítés közben meghalni szomorú, de dicsőséges is. Elővigyázatlanság, vagy a szabályok be nem tartása következtében meghalni csak szomorú. Felsorolok néhány esetet, melyeknél a csendőr önhibája miatt halt meg szolgálatteljesítés alatt.

Az egyik Bakony-vidéki őrsön csak egy csendőr volt otthon alkonyattájt, amikor a közeli erdőből puskalövést hallott. Közölte az őrsfőzönővel, hogy felszerel és kimegy megnézni, hogy ki lőtt és mire? Egy orvvadászsal találta magát szemben, aki a felszólításra nem dobta el a fegyverét, hanem rálőtt söréttel a csendőrré. Erre a csendőr is lőtt és az orvvadász holtan esett össze. Sajnos, a csendőr sérülése is súlyos volt és elvérzés következtében ő is meghalt.

Nem lett volna szabad egyedül, sötétedéskor, az erdőbe bemenni!

Egy másik őrsön egy járőr egy fegyveres gonosztevőt akart elfogni éjjel, aki előlük egy házba menekült és ott elbújt. A járőrvezető az ajtóhoz állt az udvaron, míg a járőrtárs az ablak előtt foglalt állást, s hogy jobban lásson, a zseb-villanylámpáját a mellére akasztotta. A gonosztevő az ablakon át, az előtte jól megvilágított csendőrt mellbelötte, aki meghalt.

Hiba volt, hogy nem halasztották el az elfogást reggelre, addig a házat őrizhették volna, hogy az ablak elé állt és nem fedezte magát, s hogy a villanylámpa meggyújtásával jó célt mutatott a gonosztevőnek.

Veszprémbe kapom az egyik bakonyi őrsömtől a telefonjelentést, hogy egyik főtörzsőrmester az erdőben átfolyó befagyott patakon halva fekszik. A vizsgálóbíróval és egy orvossal azonnal a helyszínére mentem. A kivizsgálás és az orvosi vélemény azt eredményezte, hogy a járőr este hazafelé tartott szolgálatból az erdőn keresztül, de egymástól elválva, két párhuzamos ösvényen. A főtörm. azonban, amint a befagyott patakon át akart menni, megcsúszott és hanyat'esve — bizonyára a fejét megütve — eszméletét veszítette és reggelre megfagyott. A járőrtárs prb. cső. az erdő szélén várta a társát, sípolt, kiabált, de mert válasz nem

jött, így egyedül bevonult. Lövést nem hallottak az őrs tagjai sem, így csak balesetre gyanakodtak. Egész éjjel keresték, de csak reggel találták meg az eltűntet. Temetésén is jelen voltam.

Hiba volt elválni, még rövid időre és távra is, ami azt eredményezte, hogy a jt. nem tudott segítségére lenni a bajbajutott jv-nek.

Egy másik, halállal végződött tragédia játszódott le egy balatonmenti örskörletben. A jv. az őrsparancsnok volt. A járőr egy veszélyes gonosztevőt fogott el és megbilincselte. A Balaton közelében leültek az út szélére pihenni. Az öpk. úgy döntött, hogy az elfogottat egyenesen Veszprémbe kíséri az ügyészségre. A jőrtársát a közeli faluba az előljáróságához küldte, hogy telefonon jelentse az őrsre, hogy Veszprémbe mennek. A jt. eltávozott, az idős jv. ott maradt a földön ülve a gonosztevővel. Egy arra járó ember ott találta véres fejjel, halva a jv-t. A helyszíni vizsgálat a földön idegen cigarettavéget és gyufát talált, ezek nem voltak a cső-k tulajdonai, így csak a megszökött gonosztevőé lehetett. A jt. szerint a tettes többször kért engedélyt a dohányzásra, de nem kapott. A halott fején éles tárgytól eredő sérülések voltak, s a mellette fekvő puska tusa is véres volt. A tragédiát így lehet valószínűsíteni: mikor a jt. elment, a jv. mégis megengedte a dohányzást, sőt valószínű, hogy ő adott tüzet, hiszen megbilincsenve nem igen tudhatott volna rágyújtani. Ekkor érhetette az öpk-t a bilincselő kéz csapása, amitől elszédült és utána a halálos csapás a puskatussal. A tettes a megállapítás szerint Jugoszláviába szökött át.

A sorozatos hibák közül a legnagyobb, hogy lakatlan helyen magára maradt egy gonosztevővel, s hogy azt a közvetlen közelében hagyta ülni.

Egy másik eset, amelyik ugyancsak csendőrhatalal végződött. Egy elfogott gonosztevőt a község háza egyik szobájában a járőr megmotoszt, majd miután a jt. valamiért elhagyta a helyiséget, a jv. a holmijait kezdte átvizsgálni, köztük egy koffert is, amelyik a földön feküdt. Bizalmi egyén csak a kisbíró volt, aki a sarokban szundikált. A kofferben lévő holmi között egy pisztoly is volt, amit a jv. maga mellé az asztalra tett. Aztán újból lehajolt, míg az

elfogottat maga mellett hagyta állni. Ez felkapta a pisztolyt s azzal fejbeltette a járőrvezetőt, majd azzal hadonászva elfutott. Az elővigyázatlan jv. belehalt a sérülésébe.

Itt is sok hiba volt! A jt. eltávozása, a bizalmi figyelmetlensége, a pisztolynak a gonosztevő kezeügyébe helyezése, s hogy közelben állni hagyta, stb.

Láthatjuk, hogy a szabályok be nem tartása halálos veszélyt jelent, mert hiszen azok a csendőrök életének védelmére készültek.

RENDŐRSÉG, CSENDŐRSÉG, VKF 2

(A fenti címen az előző számunkban közöltek folytatása.)

A vezérkari főnökség 2. osztálya elődjének tekinthető a "nemzeti hadsereg" fővezérségének "védelmi, felderítő és propagandaosztálya". A trianoni békeparancs ugyanis nem engedélyezett külön vezérkar felállítását, ezért a H.M. VI., u.n. katonai főcsoportot építették ki a vezérkar főnökségévé. Már elengedhetetlen volt — írja — a tiszti bandák, terrorkülönítmények stb. tevékenységének megszüntetése. A VKF 2-n belül megalakult annak defenzív — def. — osztálya. A VKF 2 két fő részlege volt; a hírszerzés és a kémelhárítás. Előbbit "nyil"-nak nevezték, melyben nagy szerepe volt a központi offenzív osztálynak, a "kofa"-nak. A sífre ügyekkel a X. oszt. foglalkozott. A def-nek a Hadik lakatnyában volt a központja. Főfeladatuk volt a KMP felderítése nemzetbiztonsági és nemzetvédelmi szempontból. A hírszerzést és kémelhárítást végzőktől megkívták, hogy a Kommunista Párt szakértői is legyenek.

A 20-as évek elején a D. alosztályt ipari csoporttal bővítették ki és létrehozták az üzemi titkári rendszert. 1940 elején már 400 üzemi titkár működött, többsége nyugdíjas cső. és honv. tiszt. Munkájuk nagyrésze az üzemekben dolgozók priorálása volt.

A VKF-nek külön bírósága is volt, "mely a háborúellenes megmozdulások elfojtásán kívül főleg a baloldali mozgalmak működését akarta megbénítani".

Tárgyalja a Nemzetvédelmi Szolgálatot, melynek célja volt a fegyveres erő erkölcsi erejének fejlesztése és megó-

vása. Volt egy társadalmi szervezete is a VKF-nek, az Országos Nemzetvédelmi Szövetség. Majd részletesen ír a Politikai Osztálynak a KMP-ba beépített bizalmi embereiről és provokátorairól. — "De — írja — a KMP-t sosem tudták felszámolni és időről-időre tömegméretű forradalmi mozgalmak bontakoztak ki". (??)

Külön fejezet a "Csendőrök inkognitóban". Látni, hogy nem bízhatnak meg teljesen azon egyéneken, akiket bizalmi munkára megnyertek, ezért saját embereiket építették be a mozgalomba... de az nem mindig sikerült! Ezek párt és szakszervezeti igazolványokkal ellátott nyomozók voltak, akik többnyire úgy férköztek be, mint ha Erdélyből, a Felvidékről, vagy Délvidékről menekült szocdem-ek lennének. Beépültek az internáló táborokba, büntető századokba, a Bartha Miklós társaságba, de a kirándulók közé is. Ebben a legaktívabb testület a budapesti csőker. parság volt!" Itt névszerint felsorolja a parancsnokokat is. "A provokáció — beugratás — módszerét alkalmazták, a legbrutálisabban a KMP. ellen!" Ezek sorából kiemeli a biatorbágyi viadukt elleni merényletet, amit a KMP-ra akartak hárítani.

A Conti utcai börtönben történtek tárgyalásánál megjegyzi, hogy ott a foglyok embertelen körülmények között éltek, s a verés rendszeres volt. Agyafurt, rafinált provokációk folytak, ... "de nem sok eredménnyel!"

A "Viharsarok" központja Orosháza volt, ahol — a cső jelentések szerint — a kommunisták forradalmosítják az elégedetlen földmunkásokat és a szegényparasztokat. Itt a letartóztatottak közül 130 kommunistát ítéltek el.

Külön fejezetet szentel az író a rő-ség, cső-ség és a VKF 2 közötti nézeteltéréseknek. Így pl. felhossa, hogy "a cső. nyom. központ brutálisabb módszert követelt a főkapitányság nyom. csoportjától." De eltérők voltak egyebekben is a módszereik.

Az Államvédelmi Központot a Bm. keretében Keresztes Fischer hozta létre azzal a céllal, hogy az ország rendjét és a honvédelem érdekeit veszélyeztető jelenségek leküzdésére irányuló minden tevékenység egységes irányítás alá kerüljön. Az Áv. központhoz a közbiztonsági szervek

nyomozókat vezényeltek. Tervbe vették egy 5000 fős "segédrendőrség" és egy 15,000 fős "segédcsendőrség" felállítását is. Utóbbinak tagjai — mint írja — főleg a "rongyosak", a "nemzetvédelmi keresztések" és a "vitézek" ... lettek volna. (Nem jött létre!) Ezenkívül szóbajött egy 5000 fős "felelősség nélküli" elemekből álló karhatalom is, Héjjas Iván parsága alatt. Kiképzési helyül az orgoványi cső. laktanyát jelölték ki! (?? 5000 főnek??)

Az 1944 júniusi minisztertanács foglalkozott a rő-ség átszervezésével, de "... a cső-ségnek a rő-ség feletti teljes győzelme csak 1944 okt. 15-e után következett be." — A cső-ség, rő-ség és Vkf együttműködésének eredményeként "... fel akarták számolni a magyar munkásmozgalom forradalmi erőit, elsősorban a KM. pártot".

* * *

A könyv II. része a "Nyílt nyomozások"-kal foglalkozik. Azzal kezdi, hogy "A II. v. háború alatti nyílt nyomozások ... leleplezik az uralkodó csoportok ... népellenes bűncselekményeit, ... mind brutálisabbá vált a diktatúra". — Felsorolja a nyomozás színhelyéről kapott nevük szerint az alábbiakat: 1940 — Alag. 1941 — Észak-Erdély. 1941-44 — Délvidék. 1939-44 Felvidék és Kárpátalja. 1942 — Andrassy laktanya. 1943 elején — Soroksár. 1943 — Észak-Erdély. 1943 őszén — Soroksár. 1943 — Muraszombat és Csáktornya. 1944 — Csillaghegy. 1944 — Svábhegy. 1944 — A nemzeti számonkérő kül. nyomozásai. — Ezek közül részletesen 8-at tárgyal, melyek során mintegy 6500 — 7000 embert tartóztattak le. "Egy részüket kivégezték, vagy agyonverték". "A sároraljaújhelyi kitörés alkalmával 70 embert gyilkoltak meg". A nyomozásban a legtapasztaltabb nyomozók, kb. 450-500-an vettek részt." Ezek a nyomozások szakmunka eredményei voltak ... A nyomozóknak nagy szellemi és fizikai erőpróbát jelentett minden eredmény kicsikarása".

Leírja a speciális vallatási módszereket. Így a gúzsbakötés, a talpalás, a tormás-zacska, a villanyozás, a padrahúzás, a falhozállítás. — "Az elfogott hazafiakra (??) baloldaliakra, kommunistákra példátlan megpróbáltatás várt ... de a mozgalmat végleg eltiporni sohasem tudták."

Bizonyára lesznek olvasóink között, akik a felsorolt nyomozások egyik-másikában résztvettek, amit a könyv 200 oldalon tárgyal, de mi azokat csak röviden érinthetjük.

— *Alag.* Az e néven ismert nyomozás, melynek központja az alagi cső. laktanya volt, 1940 tavaszán 2 és fél hónapig tartott.

820 személyt vettek őrizetbe a cső-ség, rő-ség és a Vkf 2 baloldali alcsoportjai. Célja volt, hogy a szabotázsakciók megszűnjenek és hogy a haditermelésben ne legyenek komoly kiesések. (Ez a nyílt nyomozás súlyosan érintette az Országos Ifjúsági Bizottságot, amelyet szétszórt.) A felvett jegyzőkönyveket ismertették a debreceni, kassai, ungvári nyom. ao-kkal és a kémelhárítókkal is. A siker egy része S. Ferenc törm. cső. nyomozót illeti, aki Turai József kommunista egyén bizalmát megnyerte és nagyban hozzájárult az eredményhez. Az egyes kerületek a legjobb nyomozóikat vezényelték fel az akcióhoz. Az alagi csoportot J. István thts. vezette. Turait ... "az első alkalommal 8 órán át verték". (??) De megtalálták a sokszorosító gépet, illegális kiadványokat, a KMP. Külföldi Bizottságával folytatott levelezést, stb-t. Ekkor került kézre Kulich Gyula, az OIB titkára is.

A Vkf. főnök zárójelentése kiemeli, hogy a nagy veszélyt jelentő szervezkedést még csírájában sikerült elfojtani. A nyomozásról a sajtóban nem jelent meg közlemény, amit a bel- és külpolitikai érdekek kívántak meg. De az illegalitásban bújkáló Schönherz Zoltán és Szekeres Sándor komm. funkcionáriusok az akció során még nem kerültek kézre.

* * *

Észak-Erdély. 1941. "... nagy hajtóvadászatot indítottak az erdélyi kommunisták ellen és mintegy 1200 személyt tartóztattak le" — írja a szerző.

— A kolozsvári és marosvásárhelyi nyom. ao-kat a központi nyom. pság irányította. "Elfogták Szabó Júliát, ... aki igen komoly adatokat szolgáltatott az egész Erdélyt behálózó kommunista szervezkedésről". Ebben az akcióban 160 nyomozó vett részt. "Szabó Júlia árulása az É-erdélyi mozgalom jelentékeny erőinek felgöngyölítését ered-

ményezte . . .” — Hosszasan tárgyalja a Moszkvában járt kom. delegációt, melynek egyik tagja Nonn György volt. “A vádlottak többsége a bírósági tárgyaláson visszavonta . . . vallomását, melyet rendkívül súlyos és brutális kihallgatás során kényszerítettek ki belőlük”. (??) A letartóztatottak közül 140-et vádolt hűtlenséggel a Vkf. bírósága.

* * *

A Délvidéki Tragédia — a sorrendben következő nyílt nyomozás, vagy tisztogatási akció címe. “A Délvidék katonai megszállása nem jelentett felszabadulást az ott lakó népeknek . . . amit az első hónapokban örömmel fogadtak . . . s néhány hónap múlva megtudták, hogy mit jelent a horthysta uralom”. (??) — Ez egyébként a legközismertebb és legnagyobbszabású, sok ellentmondást, kritikát és felháborodást kiváltott katonai megtorlás, melynek szereplőit és a sajnálatos eseményeket ismerjük, így csak röviden foglalkozunk vele, bár volna sok mondanivalónk a szerzőnek!

“1941 április 17-én statáriumot hirdettek, a katonai bíraskodás jogkörét igen széleskörűen kiterjesztették . . . minden fellépés a megszállással szemben, a katonai bíróság hatáskörébe tartozott. Néhány nap alatt 2500 embert gyilkoltak le.” (??)

Ír a szerbek kitelepítéséről, amit a német par-ság nem helyeselt. Ezért igen sok szerbet internáltak. Felsorolja a kivégzéseket, de pl. alig említ valamit az erélyes fellépést előidéző okokról, így a csendőr és honvéd egységek, járőrök orozva történt lelövéséről. Csak a sokmilliós kárt okozott szabotázscelemekenyek, az állandó gyújtogatások egy részét sorolja fel. Leírja az Újvidéken, Mozsgón, Zsablyán, stb. történeteket. “Újvidéken ellenállás mímelésével a szerb és zsidó lakosságot ötletszerűen és a karhatalmiakat fosztogatásra és szabadjára engedve írtották, . . . összesen 3309 polgári egyént öltek meg”. Azután leírja a parlamenti felszólalásokat, az elrendelt vizsgálatokat, mely utóbbi eredménye lett, hogy egy altbgy., egy vörögy., egy ezds. és 12 csendőrtisztre háritotta a felelősséget a VKF 2 ügyészsége. Mint tudjuk, a háború után a “felelős” honvédtiszteket és 2 csendőr bajtársunkat kivégeztek a hatalomra jutott kommunisták.

Felvidék és Kárpátalja, . . . “sok gondot okozott a kormánynak . . . de mert az ígéretések nem oldották meg a nehézségeket . . . a kiépített rő., cső., stb. szervek rövidesen szembekerültek a magyar munkásokkal és a szegényparaszttal.” (??) A hatóságok elsősorban a Csehszlovák Kommunista Párt tagjait és vezetőit keresték. Lista készült minden visszacsatolt felvidéki város baloldali lakosáról. — “. . . a határrendőrség kegyetlen intézkedéseivel nem maradt el a katonaság és a csendőrség mögött.”

A csehekkel el nem ment kommunisták megkezdték működésüket. Vörös, 5 ágú csillagok jelentek meg Ungváron a falakon. Munkácson 310 vezetőt internáltak. Egy jelentés szerint a kommunista pártnak Kárpátalján 7000 tagja van. A mintegy 150,000 zsidó népesség nagy része külön nemzetiséget alkotott, többsége magyarnak vallotta magát . . . ennek dacára sokat internáltak és kitelepítettek. De az új rendszer ennek dacára sem tudta konszolidálni a helyzetet. A nagybereznai fősolgabíró egy 1940 évi jelentése szerint a közigazgatás nem teljesen megbízható! Tizenhárom főbíró közül csak 4 magyar van . . . a megbízhatatlan segédjegyzők, tanítók a magyarellenes propaganda vezetői!

Kárpátalján az első nyílt nyomozás 1939 okt. 13-án indult meg. 293 párttagot elfogtak, sokan a Szovjetunióba szöktek, de ennek dacára a Párt harci csoportokat is hozott létre. Ezeket később az 1942-es nyomozás szórta szét. Hacsin Mihályt, Kirlik Máriát és Lebovits Zsenit halálra ítélték. 1943-44-ben több összetűzés volt partizán csoportokkal. Így az ungvári nyomozók Huszton semmisítettek meg egy partizánfészket. Egy szemtanú későbbi előadása szerint febr. 28-án csendőrök körülfozták a házukat, s a tűzharcban a náluk rejtőző 3 partizán elesett. (Ez tény!) A szemtanú szerint a hugát és öccsét a harc után a csendőrök leszúrták. (Ez valótlan, mese!)

Ezek után tömeges őrizetbevétel történt, majd a tárgyaláson 15 partizánt ítétek halálra, kiknek kivégzése abban a faluban ment végbe, ahol tevékenykedtek.

* * *

Andrássy Laktanya-i néven ismert nyílt nyomozás 1942 május 1-én kezdődött. A KMP-ra ez volt a legsúlyosabb csapás — írja a szerző, mert "A felső és középkaderek nagy része a reakció hajtóvadászatának áldozatául esett!" Ekkor mondta Schweinitzer ró. főtan., hogy az országban nincs már szervezett kommunista párt, Erdélyt és a Felvidéket kivéve. A cső. közp-i nyom. ps-ság szerint viszont Budapesten is működik még kommunista párt. A kézrekerült röplapok, stb-k a cső-ségnek adtak igazat, mert a Párt működött.

A Délvidéken működő nyomozók, így Juhász I. is, visszatért Budapestre. Már május 2-án több keresett vezető kézrekerült. "Szörnyű kínzásoknak vetették alá őket". — A nyílt nyomozással Bánki L. cső. szds-t bízták meg, "... aki-nek vadsága felülmúlt minden eddigi gyakorlatot!" (??)

Juhász I. thts. terve alapján végre elfogták a 2 éve keresett Schönherz Zoltánt, a KMP. titkárát, akit Szombat-helyi különbírósága halálra ítélt.

A számos letartóztatás dacára is megindult a KMP újjászervezése, s az egyes tagok által sikeresen megmentett nyomdagépen 50,000 példány KMP röpiratot nyomtak, amelyik foglalkozott az Andrássy-úti nyomozással is.

— Folytatjuk —

RÖVID HIREK

— Új büntetőeljárás törvényt hozott a magyar országgyűlés, melynek célja a bűnüldözés hatékonyságának növelése a kommunista rend védelmére. Életbe lép 1974 január 1-én.

— Huszonkét külföldi egyetemen tanítanak magyar nyelvet.

— Felavatták Magyarország és Ausztria között a teljesen automatizált távbeszélő vonalat. Az osztrákok így közvetlen hívhatják bármelyik budapesti, vagy vidéki előfizetőt, de ezek nem hívhatják közvetlenül Bécset!

— Záhony, ahol naponta 36 ezer tonna árut rak át hatezer munkás, a "kiváló vasúti csomópont" rangot és címet kapta.

— Most jelent meg a magyar-orosz szótár kétmilliomodik kötete, közli a Tudományos Magazin.

— A ferihegyi reptéren egy nap alatt hat kábítószer csempészt tartóztattak le. Valamennyien átutazók voltak.

— Egy többször otthon járt amerikai magyar keserűen nyilatkozott az élményeiről. A turisták ellátása, különösen a Balaton mellett, csapnivaló "... szemtelen az ország, a rendszer és az emberek is".

— A Nógrádban gengszterkedő Pintye fivérek közül az egyiket a rő-k lelőtték, a másik 15 évet kapott. Apjuk, a határőr alez. a börtönben öngyilkos lett.

ÉVFORDULÓK

— 500 éve született KOPERNIKUSZ, a világhírűvé lett lengyel csillagász. Ő állapította meg először, hogy nem a Föld, hanem a Nap a bolygórendszerünk középpontja.

— 500 éve adták ki a Hess András budai nyomdájában készült első könyvet Magyarországon. A latin nyelven írt könyv címe "Chronica Hungarorum" volt.

— 150 éve született — ősi magyar földbirtokos család fiaként a nógrádmegyei Alsósztrégován — MADÁCH Imre, "Az ember tragédiája" című világhírű mű írója, Petőfi és Arany kortársa.

Művét — amelyben arra a kérdésre ad választ, hogy van-e értelme a földi küzdelemnek — 21 nyelvre fordították le és az eddig 72 kiadásban jelent meg. A Nemzeti Színházban 1933-ban volt az 500. előadása.

— 150 évvel ezelőtt írta KÖLCSEY Ferenc a Himnusz.

— 150 éve született Semmelweis Ignác, a gyermekágyi láz kórokozójának felfedezője, sok százezer anya és gyerek megmentője.

— 150 éve született RADAKOVICS József, aki VAS Gereben név alatt ízes magyarsággal írta a múlt században népszerű regényeit. Így: A nemzet napszámosai; Nagy idők, nagy emberek; A pörös atyafiak, stb.

— 125 éve volt március 15-én, hogy megindult a magyarok hősie harca a zsarnok Habsburgok ellen.

— 100 éve halt meg a LIVINGSTONE Dávid, híres Afrika-utazó és felfedező.

— 75 éve jelentette be a Curie-házaspár a Francia Akadémiának a Rádium felfedezését.

— 75 éve közlekedett utoljára Pest-Budán a síneken járó társaskocsi, — a lóvasút!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

— Ismét megróvásban volt részünk. Egyik bt-unk nem kapta meg a lapunk decemberi számát, ami — melleleg — visszajött. Válaszunk: miért nem közölte egy levclapon, vagy telefonon az új címét?

Egy másik hasonló, csak az ok más. A pénztárkönyvünk tanúsága szerint a "panaszos" évek óta nem járult hozzá az E. É. költségeihez és ugyancsak évek óta nem fizetette be a tagdíját! Arról nem is beszélve, hogy sohasem látjuk a körünkben. Ezért részére nem is póstázzuk a lapunkat.

— A szerkesztőség igyekszik minden ígérletét betartani, de az nem mindig rajta múlik. Így az Interpol nyomozásait csak a következő számunkban hozhatjuk, mert az azt ígérő bajtársunk, dr. R. B. spanyolországi tanulmányútra ment. Várjuk az erről szóló beszámolóját is.

A másik ígérletünk a kaposvári cső. zlj. harcairól szolt volna, de sajnos, az abban résztvevőktől nem kaptunk hozzá elegendő anyagot. Ellenben az egyik, erre külön levélben is felkért bt. megírta azt, de — talán tévedésből — nem nekünk hanem a B. L-nek küldte meg, ahol az meg is jelent. Így mi erről lemondunk!

Kellemes nyaralást kíván a szerkesztő bizottság

